

PIERWOŚĆ (11) *sb f*

pierwość (10), **pirwość** (1); pierwość : pirwość *SkarJedn* (1:1).

e pochylone, o jasne.

sg A piérwość (3). ◊ *I piérwością* (6). ◊ *L piérwości* (2). ◊ [*pl A piérwości.*]

Sł stp: pirzwość, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. *To, że ktoś albo coś było pierwsze, wcześniejsze [czego]* (8) : *GroicPorz ee2, oo3*; nie dármo mowi Ewánieliftá/ Pirwízy Piotr: tedyć muśi być piérwízy/ abo pirwością powołania/ iż piérwey niżli inni do náuki Chryftułowey powołány był/ ábo iákim dośtoieńftwem. *SkarJedn* 74, 75.

W charakterystycznych połączeniach: pierwość arestu (4), *długu* (2), *powołania* (2).

Wyrażenie przyimkowe: »za pierwością« (4): kto s tych przodkiem dochodzi długi zdobr áreftowánych/ czyli then wtory Areftator zá pierwością długi śwego/ czyli piérwízy Areftator zá pierwością Areftu śwego? *GroicPorz ee2, ee2, ee2v.*

2. *Stan początkowy, pierwotny [czyja]* (3) :

Szereg: »pierwość i całość« (3): ábyfmy Ziemię Podláką/ która przed przefzlémi czáfy zupełnym á całym Práwem do Korony Polskiéy zówfze należała/ téyże Koronie/ to ieft Królestwu Polkiému przywrócili/ á w iéy piérwość y całość wczépili. *SarnStat* 1037 [*idem* (2)] 1057, 1186.

3. [*Zalążek, zadatek:*

Wyrażenie: »pierwości Ducha« = *pierwsze dary Ducha Św.:* iż wśfelkie ftworzenie wzdycha/ y iákoby rodząc boleie [...]. A nie tylko ono/ ále y my łami kthorzy pierwości ducha [*primitias spiritus*] mamy/ y łami w łobie łkamy *Leop Rom* 8/23 (*Linde*).]

Cf PIERWIASTEK, [PIERWSZOŚĆ]